

Koll på 1700-talet och fram till vår tid

Läroanvisning Textview

Verksnummer: 31409

Lärraranvisningens innehåll

Lärraranvisningen är till för att du som undervisande lärare ska få information om hur den pedagogiskt anpassade boken skiljer sig från originalboken och hur ni kan arbeta med den. Nedan kan du läsa vad respektive del i lärraranvisningen handlar om, så att du kan förbereda och planera arbetet med läromedlet på bästa sätt.

- **Generella förändringar av boken**
Under denna rubrik beskrivs de generella tillägg och ändringar som är gjorda i den punktskriftsläsande elevens bok, till exempel på vilket sätt ikoner eller text i marginalen är hanterade.
- **Till läsaren**
I den pedagogiskt anpassade boken återfinns alltid en text som riktar sig till eleven. Samma text hittar du också i lärraranvisningen. Den innehåller information som kan vara bra för läsaren att känna till innan arbetet med boken påbörjas. Läs denna text tillsammans med eleven!
- **Pedagogiska tips**
I denna del av dokumentet hittar du pedagogiska och metodiska förslag på hur ni kan arbeta med de olika uppgifterna i boken. Du hittar också exempel på hur skolan bör tänka kring läxor, taktila bilder, provsituationer osv. Här återfinns också förslag på olika pedagogiska hjälpmedel som skolan kan behöva köpa in eller ta fram för att ni ska kunna arbeta med boken på ett bra sätt.
- **Bildbeskrivningar**
Här hittar du en sammanställning av alla de bildbeskrivningar som beskriver originalbokens bilder.

Återkoppling och synpunkter

Dela gärna med dig av dina synpunkter på den pedagogiska anpassningen av denna bok till anpassningsfunktionen@spsm.se eller ring oss på tel. 010-473 50 00.

Behöver du komma i kontakt med försäljningen går det bra att mejla till order@spsm.se eller ringa på tel. 020-23 23 00.

Trevlig läsning!

Lärraranvisning

Titel: Koll på 1700-talet och fram till vår tid

Författare: Lindström

ISBN: 978-91-622-9283-6

Innehåll

Generella förändringar av boken	1
Till läsaren.....	2
Pedagogiska tips	3
Bildbeskrivningar	5

Generella förändringar av boken

- Pedagogisk anpassning gör läromedel tillgängliga för elever med synnedsättning genom omarbetningar av visuellt beroende text och bilder. Målet med pedagogisk anpassning är att elever med svår synnedsättning/blindhet ska kunna använda läromedlet på samma sätt som sina klasskamrater. De anpassade uppgifterna ska ha samma pedagogiska innebörd som förlagan och eleven ska vara lika självgående i den anpassade boken som de övriga klasskamraterna i sina böcker.
- Bildtexterna är oftast infogade i bildbeskrivningarna.
- När en svartskriftssida har flera korta texter med bilder så kan bilderna och samtliga bilderbeskrivningen vara placerade överst på sidan innan själva texten. Detta är gjort för att inte få så många avbrott i texten och eleven får på så sätt en viss förförståelse om vad texten kommer att handla om. I vissa fall har bilderna placerats efter brödtexten för att få ett bättre sammanhang.
- Bildförteckning utgår.
- Registret på sid 72 ff finns under egen flik.
- Tidlinjen som finns på svartskriftspärmens insida har placerats först i textfliken på sid 6. En länk har skapats i innehållsförteckningen till denna.
- En extra länk för avsnittet "Från år 1720 fram till nutiden" har lagts till i innehållsförteckningen.
- Ingen kursivering av längre textavsnitt.
- Ikonen (fjäril/trattgrammofon) har ersatts med rubriken "Fråga:".
- Tidslinjen är placerad innan bokens övriga textavsnitt.

Till läsaren

- Bokens register är placerat under egen flik.
- Bildregistret utgår.
- Bildbeskrivningar finns till de flesta bilder.
Det är dock svårt att få med allt som syns på bilden i en bildbeskrivning så ibland kanske du behöver lite extra information från din lärare.
- Det är bra att kolla igenom bildbeskrivningarna innan ni börjar läsa ett nytt kapital då är det lättare att hänga med när kompisarna och läraren pratar om texten och bilderna.
- När en svartskriftssida har flera korta texter med bilder så kan bilderna och samtliga bilderbeskrivningen vara samlade.
- Du behöver taktila kartor. Du kan exempelvis använda dina taktila kartor i geografi eller be din lärare om en taktil karta.
- I slutet efter vissa texter finns det en fråga. Svartskriftsbokens ikon har ersatts av rubriken Fråga:.
- Du skriver dina svar på din dator.
- Var noga med att du alltid skriver kapitlets rubrik så att du lätt kan se vilka svar som hör till vilket textstycke.

Pedagogiska tips

- Bildbeskrivningar finns till de flesta bilder. Bildbeskrivningarna kan dock aldrig ge exakt samma information som de seende eleverna får genom att se på bilderna, samtala därför gärna om bilderna och ge den extra information som eleven med synnedsättning kan ha nytta av för att få samma förståelse för bilderna/texterna som de seende eleverna.
Berätta lite mera utförligt om vad som är kännetecknande för olika personer i boken, gamla skrifter eller de olika tidsepokers klädmode.
- Det finns flera kartor i boken. Utgå från en taktil karta och samtala med eleven om var olika områden är belägna. Det hör till allmänbildningen att veta var olika platser etc. är belägna, tyvärr är denna information inte lika lättillgänglig för elever med synnedsättning som för seende eleverna och därför kan det vara bra med en individuell genomgång.
- Utgå alltid från elevens befintliga kunskaper. Man kan använda elevens geografikartor. Det som behövs är en världskarta, en Europakarta, och en Afrikakarta.
- Kartor kan beställas från SPSM Läromedels Basbilder som man sedan även kan komplettera med aktuell information. Men gör det då i **god tid** innan ni börjar med aktuellt område.
<https://webbutiken.spsm.se/>
kontakt: order@spsm.se
 - Europakarta best.nr 6588
 - Världskarta best.nr 6577
 - Afrikakarta best. nr 6619
 - Flaggor:
 - Frankrike best. nr 60217
 - Storbritannien best. nr. 60244
 - USA best.nr 60252
- Med hjälp av häftmassa och vaxsnören kan man tydliggöra bokens information på kartorna och kartorna kan då även återanvändas.
- Om man är i tidsnöd och inte har en taktil karta så kan man även göra en sådan själv på ritmuffen.
- Ritmuffen är ett bra hjälpmedel då det saknas taktila bilder exv. kartor/flaggor. Rita en **enkel** skiss. Skala bort all onödig information. Man kan även göra det enkelt för sig genom att göra en kopia av den bild man vill rita genom att kopiera den i skolans kopianator. Sedan är det bara att stoppa in den kopierade bilden i ritmuffen. Fyll i de konturer som Du anser behövs för förståelsen och skriv sedan den text som eleven behöver genom att sätta in ritmuffen i elevens Perkinsmaskin. Gör gärna en "Nyckel

med förkortningar” så kan man få med lite mera information på ritmuffsbilden. Även bokens tidslinjer kan illustrera på ritmuff.

- Elever med synnedsättning behöver få tillgång till de möjligheter som finns tillgängliga för att taktilt befästa och fördjupa sina kunskaper, men även använda andra sinnen som smak, lukt och ljud. Exempelvis kan man känna på olika tyger och broderier, gamla böcker. Återigen så kan en ritmuffsbild vara till hjälp för att visa hur olika saker ser ut, peruker, kungakronorna osv. De seende eleverna får så mycket gratis genom synen som elever med synnedsättning behöver få tillgång till på annat sätt. En pedagogisk utmaning som också uppskattas mycket av seende elever.
- Tänk på att det tar **längre tid** för elever med synnedsättning att läsa igenom texterna och att läsa igenom bildbeskrivningarna kräver extra tid.
- Vid prov har elever med synnedsättning också rätt att få **mera tid** till sitt förfogande.
- Läs ”Till läsaren” gemensamt med eleven så att han/hon får information om bokens upplägg och utformning.

Bildbeskrivningar

3

Några bilder som sammanfattar bokens tidsepoker.

- En målning med Kung Fredrik och drottning Ulrika Eleonora.
- Luftballong
- Ett fotografi på Kina slott, ett litet kinesiskt lustslott i Drottningholmsparken.
- En målning med drottning Desideria.
- Ett fotografi på sångaren Elvis Presley.
- En astronaut på rymdpromenad.

5

En tidslinje som illustreras med hjälp av aktuell tidsperiods byggnader.

Finland var en del av Sverige fram till 1809. Där bodde ungefär en halv miljon människor. Redan 1710 hade Estland förlorats.

Sveriges befolkning har ökat från 1,4 miljoner människor år 1720 till över 9 miljoner människor idag.

1700 Stormaktstiden

1750 Frihetstiden

1830 Gustavianska tiden

1850 Det tidiga 1800-talet (häst och vagn med tak, tåg)

1900 Industrialismen (fartyg, cykel)

1950 Demokratins tid (bil, flyg)

2000 Allt fler av svenskarna bor i städer och tätorter

6

En målning som visar prästfamiljen Hjortberg målad av Jonas Dürch i början av 1770-talet. Tavlan finns i Släp kyrka på Särö söder om Göteborg.

Kyrkoherden Gustaf Fredrik Hjortberg sitter till vänster på bilden med hustrun Anna Helena till höger. Han är prästklädd och utstrålar pondus och auktoritet. De omges av sina 16 barn, pojkarna står vid pappa och flickorna kring mamma. De barn som inte är i livet är delvis skymda eller vänder bort huvudet.(3 pojkar och 4 flickor)

Kyrkoherden omges av symboler som visar hans kunskaper, resor och intressen: böcker, orgelpipor, ett väggur, en gradbåge, en passare och andra instrument.

Tavlan visar också Hjortbergs och familjens samhällsstatus exv. vasatrissan på Hjortsbergs bröst, jordgloben och hans bibliotek. Hjortbergs frus och flickornas smycken och klädsel av brokad och spetsar visar också att familjen hade en hög social ställning.

6

En tecknad bild som visar att en av Sveriges många fattiga den moderlöse gossen Rosenlöf som fick så mycket stryk av sin lärare i Uppsala fattigskola att han blev döv på ena örat och sängliggande. Sedan blev han utslängd från skolan för att han hade så mycket ohyra.

7

Tre små tecknade bilder

- En man, kanske Bellman, sitter och spelar luta och sjunger tillsammans med en kvinna.
- En bild på världsrymden där en ny planet föds.
- En kaffekopp.

7

En målning från ett herrgårdskök.

Till vänster dansar en pojke och en flicka.

En kvinna sitter på en stol och rensar fisk. Framför henne står ett fat. En katt står på golvet vid hennes ben.

En annan kvinna smyger med en kopp troligen fylld med kaffe.

8

En målning på Fredrik I och drottning Ulrika Eleonora, som håller i ett roder. Rodret är en symbol för att de styr skeppet Sverige stadigt.

Kung Fredrik har en vit, lockig peruk och en rödorange rock med guld broderier.

Ulrika Eleonora har håret bakåtkammat och dekorerat med smycken. Hon har en djup ringad klänning i blått med skinndekorationer.

8

En tecknad bild som visar flera tusen män från Dalarna på ett torg utanför Stockholms slott. Framför dem ligger en man på marken. På andra sidan torget står några soldater med höjda vapen.

En upprörd soldat pekar mot dalkarlarna och säger:

Det är våra föräldrar, bröder och släktingar. Vi skjuter inte på dem.

9

En oval ram med tre medaljonger med tre porträtt som föreställer Adolf Fredrik med drottning Lovisa Ulrika från Tyskland och deras son som skulle bli Gustav III.

Adolf Fredrik har vitt, lockigt, halvlångt hår. Lovisa Ulrika har sitt ljusa, lockiga hår samlat i en fläta. Deras son har en baskerliknande mössa i blått med fjädrar på huvudet.

Lovisa Ulrika gjorde en misslyckad statskupp för att ta tillbaka makt till kungen. Hon tyckte att det svenska hovet var tråkigt.

Sveriges främste vetenskapsman Carl von Linné fick

ofta besöka henne på slottet i Drottningholm. Ibland lekte de blindbock, men drottningen blev sur när Linné tog fast henne.

9

En teckning som visar studenten Leopold som blivit satt bakom galler för att han inte hade samma åsikter som kyrkans man, som står och predikar utanför fängelsecellen.

10

En målning som visar Gustav III målat av Alexander Roslin år 1777.

Ansiktet är vitsminkat för att se porslinsaktigt ut med rouge på kinderna. Han är slätrakade och på huvudet har Gustav III en vitpudrad, lockig peruk med hästsvans.

Gustav har en lång silverfärgad rock med broderier. Över axlarna har han en blå slängrock i sammet med broderade kungakronor. Kappan är fodrad med vitt skin. Runt halsen och bröstet hänger en skinnkrage som dekorerats med ordnar och runt halsen har han virat ett tunt tygstycke.

10

En tecknad bild och ett fotografi

- Bilden visar kungamördaren Jacob Johan Anckarström som piskats på stadens torg därefter halshöggs han av bödeln. Bödeln högg också av hans hand som ett skamstraff.
Man har byggt upp en träställning med en trappa så att åskådarna som samlats på torget skulle kunna se vad man gjorde med Anckarström bättre.
- Ett fotografi på Ankarströms pistol.

11

Ett fotografi på pojken Vilhelms handskrivna brev, samt en teckning som visar den sängliggande Vilhelm när han skriver med fjäderpenna ett brev till sina föräldrar.

12

En målning och två tecknade bilder

- En rund målning som visar drottning Katarina och troligen kung Gustav III. De sitter i var sin stol framför ett bord. Kung Gustav har en blå dress med byxor som slutar vid knäna. Katarina har en hellång, grön klänning.

Katarina var släkt med den svenske kungen Gustav III. Men hon tyckte att han var fåfäng. Hon sa att han bara trivdes i rum där han kunde se sig själv i en spegel.

- En tecknad karta som visar Norden och delar av Ryssland. Här har man markerat Dagö i Estland och ritat ut vägen genom Ryssland ner till Gammalsvenskby i Ukraina.

- Den andra bilden visar bönder på väg till södra Ukraina. De flesta bär sina tillhörigheter i en liten säck.

Kungars och kejsarinnors beslut kunde påverka vanliga människors liv mycket. Estland hade

erövrats av Ryssland från Sverige. År 1781 tvingade kejsarinnan Katarina 1 200 svenska bönder från Dagö i Estland att vandra till södra Ukraina. Hälften dog på vägen, och ännu fler dog de närmaste åren.

De få som överlevde grundade en by som kallas

Gammalsvenskby. Än idag talas svenska där.

13

En målning som visar fransmannen Voltaire. Han har ett grått, lockigt hår och håller i en uppslagen bok.

Författaren Voltaire var upplysningsfilosof.

Han trodde på vetenskap och människans

förnuft. Han var för religionsfrihet, tyckte illa om kyrkan och adeln men var inte för demokrati. Han ville att kungen skulle vara en upplyst despot, dvs. styra enväldigt med kunskap

och rättvisa.

14

Ett porträtt och två teckningar.

George Washington

Han har slätkammat hår som är upprullat vid öronen och han är klädd i blå rock med hög upprättstående krage. Runt halsen har han virat en tunn, vit halsduk som avslutas med spets.

George Washington, USA:s första president, var bra på att dansa och rida. Han började tappa sina tänder i tjugoårsåldern och hade löständer

som var gjorda av djur- och människotänder, guld, bly och elfenben.

Två teckningar

- USA:s flagga, den är rektangulär med tretton ränder i rött och vitt samt en mörkblå rektangel med 50 stjärnor placerad uppe i vänster hörn.
- En jublande vit nordamerikan och i förgrunden en mindre glad, mörkhyad slavarbetar.

14

Ett porträtt på Axel von Fersen och en siluettbild

- Axel von Fersen har håret upprullat vid öronen. Han är vitklädd med en vit halsduk runt halsen samt två kedjor med ordnar hängande runt halsen.
- En svart siluettbild som visar hur några män strider mot varandra.

15

En tecknad bild samt en fransk flagga.

- Den tecknade bilden visar franska kvinnor som beväpnat sig med bl.a. spjut och yxor. De har även en kanon som de drar med sig när de tågar mot slottet Versailles utanför Paris. Den 5 oktober 1789 demonstrerade beväpnade kvinnor utanför kungens slott Versailles mot matbristen. Många kvinnor var med i franska revolutionen, men trots talet om jämlikhet fick inte kvinnorna vara med och bestämma.
- En fransk flagga, den är rektangulär med tre breda, lodräta fält i färgerna rött, vitt och blått.

15

Två bilder

- En målning på Frankrikes drottning Marie Antoinette. Hon halshöggs år 1793. Dottern klarade sig och skickades till släktingar utomlands. Men hennes åttaårige son kastades i fängelse där han senare dog. Nu finns målningen på Nationalmuseum i Stockholm.
På målningen ser man Marie Antoinette och hennes dotter. Marie Antoinette har en gigantisk håruppsättning och en klänning med spetsdekorationen runt halsen och vid ärmarnas slut. Klänningens liv är figursytt och sitter tätt intill kroppen. Kjolen går ut vid midjan och innehåller mycket tyg. Dottern har vågigt axellångt hår. Hennes klänning är sydd i ett ljusblått tyg med spetsar och rosetter. Hon håller i en kvist med rosa rosor.
- En tecknad bild som visar en enkel variant av en giljotin. En man med bakbundna armar ligger på magen på en "träsbänk" med huvudet utanför sänggaveln. I ena änden är det höga stolpar där man fäst en tungt, vasst föremål som man sedan släpper ner mot personens hals. Framför "sängen" står en korg på marken där ska personens huvud falla ner efter halshuggningen.

16

En målning av Pehr Hilleström som visar en interiör från ett värdshus. Den visar tretton människor runt ett bord. En del har troligen ätit mat tillsammans. På bordet ligger en vit duk och man kan se ett fat med bland annat en skinka.

Några sitter, medan andra står och pratar och en man dricker något ur ett träkärl. En kvinna och en man verkar vara inne i en diskussion där kvinnan inte är helt överens med mannen. Mannens hatt ligger på golvet och bredvid kan man se några vedklabbar. En tjänstekvinna/servitris ser fundersamt på paret. Två män har med sig sina violer.

16

En teckning som vill visa hur Pehr Wargentin sitter och kontrollräknar siffrorna i en bok. Han säger: En miljonniohundranittioniotusen niohundranittio ... nio? ... åtta? Åhnej!

17

En målning som visar två kvinnor som håller på och tar hand om några döda djur.

I bilden har man gjort två pratbubblor där den ena kvinnan säger:

År 1750 fanns 47 924 pigor, drängar och andra utan gårdar, år 1850 var de 203 051.

Den andra svarar:

Det vet vi tack vare Pehr Wargentins arbete.

17

En teckning som visar hur bondens mark var fördelad före och efter 1700- och 1800-talets skiften.

På första bilden ser man tre gårdar som ligger bredvid varandra. De är omgivna av små åkerlappar som ligger kors och tvärs runt om husen.

Efter skiftet har de tre gårdarna flyttats isär och fått var sitt sammanhängande, stort skift placerade i anslutning till varje gård.

18

En del av en målning som visar två barn från överklassen. De dansar.

Flickan har en rokokoklänning i ljusblått med rosa dekorationer och rosetter. Klänningen har en djup ringning, mycket smal midja och en samt en volangkjol som hålls upp av en stålställning.

Pojken har en rosa och grå dekorerad klädedräkt med smala ärmar och tigha byxor.

19

En tecknad bild som visar hur en kvinna håller fram ett naket barn mot en man. Han håller handen avvisande mot dem och går sin väg.

19

En målning som visar en ung kille som sitter vid ett bord och läser.

20

Ett porträtt av drottning Lovisas slavpojke Couschi, som oftast kallades Badin. Han kom som 10-åring från Västindien till drottning Lovisa. På bilden ser man en mörkhyad pojke med mörkt, lockigt hår. Han har en huvudbonad dekorerad med olikfärgade fjädrar. Även hans rock är dekorerad med bl.a. skinn och stenar. I ena handen håller han fram en schackpjäs.

21

En tecknad bild på som troligen ska visa prästen Fredrik Adolf Lönners slavflicka Jane och slavpojken Joe. De står och huttrar i det snöklädda svenska landskapet samtidigt som man i en tankebubbla kan se vad Joe tänker på. Han vill tillbaka till ön Saint-Barthélemy i Västindien. I bubblan ser man ön med en borg längst upp, där vajar en svenska flaggan. Utanför ön seglar några fartyg.

22

Ett fotografi på husen som ligger ut mot vattnet i Stockholm samt ett reklamblad med rubriken: Notification.

Kom och köp! Här är ett reklamblad från år 1733. Det står att i en bod på Skeppsbron i Stockholm säljs bland annat tygband och schalonger (täcken) i goda och friska kulörer från Alingsås manufakturverk. Det finns inga bilder på reklambladet, bara text.

23

En bild på en tecknad man som visar en strumpvävmaskin (fotografi).

Det här är en strumpvävmaskin som finns kvar i Alingsås. När Carl von Linné besökte manufakturen blev han imponerad och berättade att "... banden vävde sig själva när allenast ett litet barn drog veven."

23

En tecknad bild som visar hur magistern Hulthén torkar en tår ur ögat när han lyssnar till de sjungande skolbarnen. Skolbarnen är klädda i exakt likadana gråblå kläder.

24

En målning som visar ett Ostindiskt segelfartyg ute på ett vidsträckt hav.

Nästan alla Ostindiska kompaniets skepp byggdes i Stockholm, men de seglade ut från Göteborg.

24

Ett självporträtt som föreställer Jacob Wallenberg. Han har själv ritat porträttet. Jacob Wallenberg skrev och ritade själv i sin bok.

25

Två bilder

- Ett fotografi på ett adelsvapen målat på en servis där färgen flutit ut.
En adelsfamilj kunde få sitt adelsvapen målat på en hel servis i Kina. Men här har porslinsmålarna inte förstått att skissen från Sverige blivit vattenskadade.
- En tecknad bild på en kackerlacka.

25

Ett fotografi på Kina slott, ett litet kinesiskt lustslott i Drottningholmsparken. Slottet är byggt i rokokostil med kinesiska och orientaliska inslag. Slottet fasader har lackröda väggar med guldfärgad utsmyckning runt fönster och dörrar och ett grönt tak.

26

En teckning som visar när Kungliga Vetenskapsakademien skickar upp en ballong från Observatoriekullen i Stockholm. Både kungen och massor av människor tittade på när en luftballong med en katt stiger upp i skyn.

26

En tecknad bild som visar Christoffer Polhem som står vid en sluss och håller i ett kugghjul och en urtavla.

27

Några teckningar som illustrerar textens olika personer.

- Eva Ekeblad de la Gardie har gjort en pyramid av ett antal stora potatisar, som man använt som bakgrund till de övriga bilderna.
- Pehr Wargentín säger till en kvinna: Tyvärr får du ingen födelsedag i år!
- Anders Celsius och Kajsa Warg samsas runt en puttrande gryta. Anders Celsius mäter temperaturen och Kajsa Warg smakar av maten i grytan.
- Man kan även se ett uppslag från Kajsa Wargs kokbok, Hjelpreda.

28

En tecknad bild på en vitsippa samt ett porträtt på Carl von Linné. Han har håret slätkammat bakåt uppe på huvudet och fint arrangerade lockar vid öronen.

29

Ett fotografi och en tecknad jordglob.

- Ett fotografi på Linnés hem i Hammarby utanför Uppsala, ett stort, rödmålat, timrat, tvåvånings hus med vita fönsterluckor. Hemma på sin gård Hammarby trivdes Linné och odlade många växter.
- En tecknad bild på en jordglob som visar vart en del av Linnés lärjungar reste.

30

Ett porträtt på en rik adelskvinna som får te upphällt åt sig i en fin kopp. Kvinnan har en tunn sjal virad runt hakan och kinderna knuten med en rosett uppe på huvudet. Hon håller i en bok.

30

En stor målning som visar kungafamiljen och hovet som sitter på Drottningholms slott och roar sig med att läsa, handarbete och prata. Kvinnorna har stora håruppsättningar dekorerade med fjärdrar och är klädda i fotsida klänningar med olika dekorationer. Männerna har håret bakåtkammat i en ihoprullad tofs i nacken och har svarta kläder med röda dekorationer. De har vita knästrumpor då byxorna slutar vid knäna.

31

Ett fotografi som visar Drottningholms slottsteater, en vit tvåvåningsbyggnad. Teatern har unika originaldekorationer, en tidstypisk salong och ett 200-årigt scenmaskineri.

31

En teckning som troligen ska föreställa Carl Michael Bellman som sjunger:

- Fjäril vingad syns på Haga ...
- Tycker du att graven är för djup, nå välan så tag dig då en sup ...

32

En målning som visar Desirée, som var dotter till en fransk sidenförsäljare. Hon gifte sig med Jean Baptiste Bernadotte, en fransk general som kröntes till svensk och norsk kung år 1818. Som drottning i Sverige fick hon namnet Desideria.

På målningen har hon en mycket stor, röd hatt över sitt mörkbruna hår. Den svarta klänningen har spetsdekorationer och puffärmar. Hon har vackra smycken och även klänningen har smyckesdekorationer.

32

Ett svartvitt fotografi

Från mitten av 1800-talet finns det fotografier på kungafamiljen. Fotografiet visar Desiderias son kung Oskar I och hans drottning Josefina.

33

Fyra bilder som illustrerar bokens texter.

- En fonograf, en föregångare till grammofonen, en låda med en stor tratt.
- En höghjuling, cykeln har ett stort högt framhjul och ett litet bakhjul. Sadel är placerad ovanför det höga hjulet.
- Ett fotografi på Lucia, en kvinna klädd i vitt med en ljuskrona på huvudet.
- En tecknad bild från ett kök där en kvinna sitter och läser ur en bok för en rödhårig man. Kvinnan säger: Har du hört den om rödluvan? Mannen svarar: Skulle det vara jag, det?

33

En tecknad bild som visar några människors flytt in till staden.

På väg mot staden som syns i fjärran, cyklar en man på en höghjuling, en cykel med stort framhjul och ett pyttelitet bakhjul. Bakom honom kommer en kvinna som sitter på en vagn som dras av en häst och allra sist går en man med en säck på ryggen.

Kvinnan på vagnen säger:

I början av 1800-talet bodde en tiondel av svenskarna i städer. Men från 1870-talet växte andelen. 1920 var det en tredjedel.

I skogskanten på bilden ser man en liten tjej, klädd som sagans Rödluvan, räcka fram något till en stor, grå varg.

34

En teckning som visar hur några män med höga hattar kämpar sig fram i tät, smutsig dimliknade rök.

34

Fyra tecknad bilder som illustrerar viktiga händelser

- Frankrike och Napoleon
En bild som troligen ska visa Napoleon. Han känns igen på att han har hattens långsidor på tvären. Det vanliga var annars att man hade tvärt om, hattens ena spets rakt fram och den andra bakåt. Ena handen har han stoppat innanför framsidan av rocken.
- Wienkongressen
Ett antal män står och kollar på en Europakarta.
- Nationalism
Fyra flaggor, den svenska, brittiska, danska och franska flaggan.
- 1848-1914
En man viskar något till en annan man.

35

En tecknad Afrikakarta som visar hur Afrika var indelat år 1914. Alla delar utom Etiopien och Liberia var europeiska kolonier.

35

Ett svartvitt fotografi som visar missionären Ida Jonatansson tillsammans med några medarbetare. De flesta står under en stor "kyrkklocka" upphängd på stora stockar. Runt omkring ser man mörkhyade barn och vuxna.

36

Fyra tecknade spelkort där man placerat in porträtt på fyra svenska regenter.

Ruter kung – Karl XIV Johan

Klöver kung – Oscar I

Hjärter kung – Karl XV

37

En tecknad bild som visar den långe Gustav V som blev kung 1907. Han säger: Min sonsonsondotter heter Victoria.

38

Fyra skämtsamt tecknade bilder som illustrerar bokens texter.

- En konservativ präst som säger:
Allt utom religion är skadligt. Barnen blir bara högfärdiga och upproriska.
- Liberalen Wallenberg: Jag startade banken SEB på 1800-talet.
- Ett askfat utformat som liberalen Karl Staafs ansikte. Man ser hur en hand håller i en cigarr som fimpas i askfatet.
- En bild på skraddaren och socialisten August Palm som agiterar från en talarstol medan man kastar snöbollar på honom.

39

Tre bilder på kända författare.

- Ett fotografi på en tjugokronorssedel. På sedel finns en känd svensk författare nämligen Selma Lagerlöf. Hon har en stor vid hatt på huvudet.
- Ett porträtt som visar kvinnorrättskämpen Fredrika Bremer som har ett vitt dok med spetskanter på huvudet.
- Ett fotografi på författaren August Strindberg och hans två barn. De kollar i en bok.

40

Två bilder

- En tecknad bild på en viking som säger:
Vi i Götiska förbundet hittade på att man skulle säga Hej istället för Goddag. Vi trodde att vikingarna sa Hej. Fast ordet hej kom nog egentligen från tyskan på 1500-talet.
- Ett fotografi troligen taget vid en fest där medlemmar till göticismen klätt ut sig till vikingar. De har hjälmar på huvudena och håller i små sköldar och svärd. Kvinnornas långa klänningar är dekorerade med runskriftsmönster.

40

En svartvit teckning som visar hur man i en del familjer hade problem med spritmissbruk.

41

Ett fotografi på ett fotbollslag från Örgryte Idrottssällskap. De elva spelarna är klädda i ljusa skjortor och byxor som slutar vid knäna.

41

En målning som visar hur man samlats vid en sjö för att vara med när vuxna människor döps i sjön.

42

Ett fotografi på två killar som har trasiga kläder. På 1860-talet drabbades Sverige av landets sista stora missväxt och många människor svalt ihjäl. Här är två små fattiga pojkar fotograferade. De kallades trashankar.

42

En tecknad bild från en gata i en stad. Människorna samtalar med varandra. En man rullar på ett trähjul. Två soldater kollar genom ett hål i ett staket vad som händer på andra sidan. Två kvinnor bär på en dasstunna.

43

En tecknad bild och ett fotografi

- På teckningen ser man en flicka, som troligen ska vara Margareta Johansson. Hon står ensam uppe på ett båtdäck på väg till Amerika.
- Ett svartvit fotografi på en flicka som står framför ett enkelt litet trähus. Till en början väntade ofta ett liv i enkelhet. Den här svenska nybyggarflickan poserar i sina allra finaste kläder framför det lilla huset på prärien. Ofta tog man med sig det finaste man hade från Sverige, även om det inte alltid var så praktiskt i det nya landet.

44

En tecknad vinterbild som visar en kille som springer genom snön på väg till skolan.

44

Ett svartvitt fotografi på fyra killar som arbetade vid ett glasbruk. Kille längst till höger har skadat sitt öga när han arbetade inne i glasbruket, därför är ögat täckt med en vit ögonbindel och han har en käpp till sin hjälp.

45

Ett svartvitt fotografi på en liten flicka. Hon är klädd i en skrynklig klänning och har en sjalett på huvudet, men inga skor på fötterna. På ena sidan om flickan står en man klädd i lång, mörk rock och hög hatt. Han håller en paraply i handen. På andra sidan flickan, i en dörröppning, ser man en kvinna klädd i sjalett, klänning och förkläde.

45

Ett svartvitt fotografi på Hilda Nilsson – änglamakerskan.

46

Ett svartvitt fotografi från ingenjör Salomon August Andréés luftfärd mot Nordpolen. På bilden ser man hur Andréés luftballong har kraschat och ligger på marken. Två personer står och beskådar förödelsten.

47

Fyra skämtsamma teckningar som syftar på olika vetenskapsmän och deras upptäckter, samt två fotografier på en Nobelprismedalj.

- Charles Darwin, en apa som hänger i en gren.
- Alfred Nobel, en bild på en man som håller en tänd "dynamitgubbe" i handen. Han ser lite förskräckt ut.
- Nobelmedalj, fram- och baksidan på en guldmedalj som varje Nobelpristagare erhåller. På framsidan på den runda guldmedaljen finns en bild med Alfred Nobel i profil. Bilderna på baksidan av medaljerna varierar beroende på vilket nobelpris det är.
- Metersystemet, ett pekfinger som illustrerar att man kan använda handen och fingrarna för att mäta olika saker.
- Sonja Kovalevsky, en tecknad bild som troligen visar Sonja Kovalevsky som säger: Varför får jag 3000 kronor mindre i lön än de manliga professorerna? Tror ni inte att jag kan räkna?

49

Ett svartvitt fotografi

Fem sågverksarbetare samt en liten kille. De poserar framför kameran klädda i skjortor, långbyxor och hattar eller kepsar på huvudet. Även den lille killen har hatt. På ena axel har de spänt fast en axelkudde. Sågverksarbetarnas axelkuddar var stöd för att kunna bära tungt.

49

Skönviks såg utanför Sundsvall. Framför sågverksbyggnaderna i vattnet ligger massor av virke i travar som transporterats dit med hjälp av flottning. På sluttningen bakom sågverket ligger ett antal flervåningshus byggda i samma stil. Här bodde troligen många av sågverksarbetarna.

50

En svartvit bild som visar när kung Karl XV invigde Motalabanans järnväg. En massa folk har samlats ute för att se när ångloket drar vagnarna över en bro. En massa småbåtar ligger i vattnet nedanför bro. Man har tända bloss som lyser upp vattnet. På himlen ser man fyrverkeri.

50

En tecknad bild som visar två rallare som lägger järnvägsräls.

Den ene rallaren håller i en stor slägga och är på väg att slå i en stor spik. Han sjunger:
Goddag, kamrater alla,
jag stämmer upp en sång,
och låter sången skalla,
då blir ej tiden lång.
Rallaren som håller i spiken säger:
Sikta mer, sjung mindre!

51

Ett svartvitt fotografi som visar ett antal rallare, alla med vidbrättade hattar på huvudena. De står framför en byggnad där Svarta Björn, Anna Rebecka Hofstrand, står i dörröppningen. En av männen sitter på en stubbe och håller i ett dragspel.

51

Ett fotografi på passagerarbåten "Ejdern" som åker med turister på Göta kanal.

52

En bild som visar en man och en kvinna som lyssnar på radio med hjälp av lurar som sitter fast i en radio uppsatt på väggen. Bilden får ett romantiskt sken genom att man placerat den inom en ram av blommor.

52

En affisch som gör reklam för

Olympiska spelen

Stockholm 1912

29 juni – 22 juli

På bilden ser man en naken muskulös man omgiven av en massa flaggor.

De moderna olympiska spelen, OS, hade startat år 1896 och hölls vart fjärde år precis som de grekiska olympiska spelen över 2000 år tidigare.

År 1912 hölls OS i Stockholm. 28 länder deltog med 57 kvinnliga och 2 490 manliga idrottare. Sverige kom på andra plats i medaljligan efter USA. Greta Johansson tog guld i simhopp. Hon blev Sveriges första kvinnliga olympiska mästare.

53

En tecknad Europakarta som visar några länder före första världskriget. Följande länder är utmärkta: Sverige, Tyskland, Österrike-Ungern med staden Sarajevo samt Ryssland, som då behärskade även Finland, de baltiska staterna och delar av nuvarande Polen.

53

En teckning och ett fotografi

- En skämtteckning som visar hur en man springer iväg med en rock. Bilden har följande text: Lenin åkte hem till revolutionens Ryssland via Stockholm, där han köpte en rock på ett varuhus.
- Ett svartvitt fotografi på den ryske tsaren Nikolaj II och hans familj som bestod av tsaren, hans fru och deras fem barn, fyra döttrar och en son. Samtliga avrättades.

53

En tecknad Europakarta som visar Europa efter första världskriget. Följande stater har nu bildats: Finland, Estland, Lettland, Litauen, Polen, Tjeckoslovakien, Ungern och Jugoslavien.

54

En tecknad bild som visar ett par som dansar till tonerna från ett band bestående av mörkhyade musiker.

54

- Ett svartvitt tecknat julkort som visar några kvinnor som demonstrera. De bär en banderoll med texten: Rösträtt för kvinnor.
Julkoret har även en traditionell julhälsning: God Jul och Godt Nytt År!
- Ett svartvitt fotografi som visar en demonstrerande kvinna i Storbritannien som omges av två uniformerade poliser.

55

Några fotografier och teckningar som illustrerar texterna.

- Radio, ett svartvitt fotografi som visar Märta, Helga och Birger, som sitter vid ett bord och lyssnar på en radio med hjälp av hörlurar.
- Sven Jerring, en tecknad bild som ska illustrera "Barnens brevlåda".
Programledaren, "Sven Jerring" står vid en mikrofon och presenterar en liten flicka, som troligen ska sjunga en sång för radiolyssnarna.
- Filmstjärnor, ett svartvitt fotografi på filmstjärnan Greta Garbo omgiven av tecknade bilder på Charlie Chaplin och Musse Pigg.
- Kylskåp, en tecknad bild på kylskåpets uppfinnare. Den ene uppfinnaren har istappar både i ansiktet och på handen.
- Bilen, ett svartvitt fotografi på den första serietillverkade Volvobilen, en svart, stor bil med nedfälld sufflett.

56

Ett svartvitt fotografi från invigningen av de Olympiskaspelen i Berlin 1936. På bilden ser man en idrottsman i ljusa träningskläder (linne och shorts) som tänder den olympiska

elden. Händelsen bevittnas av en stor massa människor. I bakgrunden har man hängt upp banderoller med nazisternas emblem, det så kallade hakkorset.

56

Ett svartvitt fotografi som visar det långa demonstrationståget som ringlade fram längst vägen i Ådalen 1931.

57

Ett svartvitt fotografi som visar hur köket ser ut hos en mamma och hennes son i Degerberga i Skåne. De sitter på en sockerlåda bredvid en liten vedspis där de eldar för att hålla värmen i köket samtidigt som de kan laga sin mat på spisen.

Vedträn ligger under spisen och på väggen hänger bl.a. en handduk på tork.

56

Ett fotografi som visar ett kök. Golv och väggarna är kaklade och längst ena väggen ser man en diskbänk samt en AGA-spis. Längst den andra väggen står ett avlastningsbord. Köket ligger i direkt anslutning till vardagsrummet.

60

Ett fotografi på en atombomb som detonerats, ett stort enorm moln av rök som stiger upp mot himlen. Framför bilden står två tecknade soldater som håller i var sin flagga: den ryska och amerikanska flaggan.

61

Fyra fotografier

- Hemmafruar och tv, en "hemmafru" polerar familjens matbord.
- Elvis, rockstjärnan Elvis Presley sitter och spelar på en liten gitarr. Han är klädd i vita byxor och en röd, kortärmad skjorta med stora, vita blommor.
- Semester, några flygplanspassagerare har just landat efter en semesterresa med Transair Sweden.
- Ungdomar, ett gäng ungdomar träffas ute. Flickorna är klädda i likadana kläder, röda jackor och grönrandiga kjolar. Killarna är klädda i skinn/mockajackor och har håret bakåtkammat med brylcrème. De sitter på var sin moped.

62

Ett fotografi taget den 21 juli 1969 då gick människor på månen för första gången. Den amerikanske astronauten har placerat en amerikansk flagga på månen.

62

En tecknad bild som visar hur hunden Laika svävar i en raket runt jorden. Längre ner på bilden ser man hur ett flygplan släpper ner bomber över Vietnam.

63

Tre fotografier och en teckning

- Popbandet Beatles, fyra killar med hår som var lite längre än man var van vid den här tiden. De är klädda i pastellfärgade kläder.
- Barbie, en liten trådsmal docka, som här har en hund, en grå pudel.
- Dagis, ett fotografi där ett litet barn sitter och äter vid ett köksbord medan dagmamman hämtar något i ett skåp.
- Invandring, en teckning som visar tre arbetsinvandrande män med var sin resväska.

64

Två fotografier

- Det första visar popgruppen ABBA, Agnetha Fältskog, Björn Ulvaeus, Benny Andersson och Anni-Frid "Frida" Lyngstad. De är klädda i vitt. År 1974 vann den svenska popgruppen ABBA Eurovisionsschlagerfestivalen med sin låt Waterloo.
- Det andra fotot visar en gillestuga, med öppen spis, trägolv, träpanel på väggarna, TV och en furugrupp.

65

Ett svartvitt fotografi på generalen Augusto Pinochet från Chile. Han är klädd i uniform och solglasögon.

65

En tecknad bild som visar ett gäng ungdomar. Alla är långhåriga och klädda ganska likadant, tröjor och blå jeans.

65

Ett fotografi på några punkare. De har frisyrier i olika färger, spetsiga, hårtofsar som står rakt ut. Punkarna är klädda i svarta jackor med olika tryck och nitar. Till detta har två av ungdomarna rödrutiga kjolar.

65

Ett fotografi på en liten, blå smurf som åker på en skateboard. Smurfen har en vit toppig mössa och vita stora fötter. Dessa småfigurer kunde man köpa och samla på.

66

En reklamsida som visar fyra barn och en hund som kollar på en TV där ett av barnen spelar ett TV-spel.

Bilden har följande text:

Låt barnen leka, tids nog blir det allvar.

I morgon är hemdatorn över oss. Fiende eller vän? Du bestämmer. Ett är säkert. För den som redan nu blir vän med datorn blir framtiden mindre svår.

Låt dem leka. Börja med det som ett roligt spel. Ganska snart förstår de själva hur mycket mer datorn kan ge. Köp en hemdator. Dina barn behöver det.

66

Ett gult, runt reklammärke med ett orangefärgad solskensansikte som omges av texten: Atomkraft? Nej tack.

66

En förstoring på ett hiv-virus. Det ser ut som en rund, rosa boll med massor av sugproppar.

67

Ett fotografi på den ryska militärubåten, U137, som gick på grund utanför Karlskrona 1981. Stora delar av ubåten syns ovan vattenytan och bredvid syns en båt från svenska flotta.

67

Ett fotografi som visar några killar som håller på och slår sönder Berlinmuren 1989. På muren har man klottrat med färg.

67

Ett fotografi på en av Sveriges statsministrar, Olof Palme, där han står i en talarstol och talar till folk. Olof Palme sköts ihjäl 1986.

68

En tecknad Europa karta som visar vilka länder som hör till EU.

EU består av 27 suveräna stater: Belgien, Bulgarien, Cypern, Danmark, Estland, Finland, Frankrike, Grekland, Irland, Italien, Lettland, Litauen, Luxemburg, Malta, Nederländerna, Polen, Portugal, Rumänien, Slovakien, Slovenien, Spanien, Storbritannien, Sverige, Tjeckien, Tyskland, Ungern och Österrike.

Island, Schweiz och Norge är inte med.

68

Ett fotografi där det står en bosnisk-serbisk flicka och tittar på när franska fredsbevarande styrkor från FN rullar in i byn Pale öster om Sarajevo den 19 juli 1997.

68

En tecknad bild som illustrerar när färjan Estonia sjönk. Det är mörkt och stormigt. En bit ifrån fartyget ligger två orangea livräddningsbåtar.

69

Tre fotografier

- Dator, två flickor sitter vid en stationär dator. En äldre herre med keps tittar intresserat på vad de gör.

- Nelson Mandela, ett fotografi på apartheidledaren Nelson Mandela som blev den förste svarte presidenten i Sydafrika.
- World Trade Center, fotografiet är taget den 11 september 2001 då terrorister kapade flygplan och kraschade dem in i de två skyskraporna vid World Trade Center mitt i staden New York. Fotografiet är taget alldeles efter att flygplanen åkt in i skyskraporna. Det brinner och kraftig, gråsvart rök kommer ut från skyskraporna.

69

Ett antal teckningar på olika personer som symboliserar olika tidsperioder exv. en viking, en munk, kung Gustav Vasa, en karolinersoldat, musikern Bellman, Alfred Nobel och hunden Laika i en rymdkapsel.

71

Två fotografier

- På den första bilden ser man två isbjörnar som är på väg upp på ett isflak.
- Den andra bilden visar en astronaut på rymdpromenad.